

Volný pohyb služeb - jeden „čehý“ druhý „hot“!

21. prosince 2006 Magdalena Frischová

Po minulém plenárním zasedání ve Štrasburku vyšla krátká tisková zpráva o tom, že Evropský parlament přijal usnesení o provádění směrnice o vysílání pracovníků. Tato, na první pohled pozitivní zpráva obsahující informace o ochraně vysílaných pracovníků, by mohla potěšit. Vždyť za celou dobu pobytu našich zástupců v institucích EU se o naplnění volného pohybu pracovníků a služeb všichni snaží. Každý krok k dosažení tohoto cíle je proto velmi vítaný. Souboj starých států a „noviců“ je stále zřetelný a získání místa na slunci je velmi náročné.

Ale zpět ke zmíněnému usnesení. Hned jedna z prvních vět mě utvrdila v podezření, že mám před sebou další pozlátko, jehož vnitřek bude mít hořkou příchuť. Již samo odůvodnění vzniku tohoto usnesení vyvolává obezřetnost. Komise údajně obdržela velmi málo stížností v souvislosti se zavedením této směrnice! Konstrukci - „*Zaměstnanci nežalují zaměstnavatele a to znamená, že směrnice nebyla úspěšně provedena*“ považuji za velmi zvrácenou. Pro lepší představu uvádím příklad: přijmeme-li novelu např. trestního zákona a po roce někdo zklamaně prohlásí, že novela byla špatná a to pouze proto, že nedošlo k nárůstu odsouzených, hned pochopíme, o jak chybný úsudek se jedná.

Nová směrnice se vztahuje i na služby

Pro nové členské země (tedy i ČR) je přitom směrnice o vysílání pracovníků (96/71/ES ze dne 16. prosince 1996) velmi důležitá. Rada starých členských zemí stále uplatňuje na svém pracovním trhu přísná ochranná pravidla pro zaměstnávání osob z nových členských zemí. Tato pravidla se ale nevztahují na poskytování služeb, tzn. že pokud by český občan hledal zaměstnání např. ve Francii, musel by získat pracovní povolení. Pokud ale česká společnost dodá např. strojní zařízení do Francie, a součástí smlouvy je i montáž stroje, jeho uvedení do provozu a zaučení místních zaměstnanců, pak jde o dodávku služby prostřednictvím vyslaného pracovníka a pracovní povolení není nutné. Poskytování služeb by tak mělo být poměrně bez komplikací. Výše uvedená směrnice však i tuto oblast volného pohybu omezuje.

Směrnice totiž zaručuje vyslaným pracovníkům stejné pracovní podmínky (pracovní doba, dovolená, minimální mzda, ochrana zdraví, apod.) jaké jsou zaručeny místním zaměstnancům. Směrnice však stanoví pouze minimální podmínky. Nebrání vytváření pracovních podmínek, které jsou pro vyslané pracovníky ještě příznivější. A proč by k nim hostitelské země přistupovaly?! Jednoduše proto, aby bránily levnější zahraniční pracovní síle ve vstupu na svůj trh!

Hostitelská země si pak ve vlastní legislativě stanoví, že podmínky pro pracovníky vysílané na její území musí být přinejmenším stejné jako pro vlastní zaměstnance. Tím výrazně omezí možnosti českých, slovenských, polských a maďarských firem poskytovat služby na jejím území. Je to legální a jednoduché. Pokud by vysílající firmy měly svým zaměstnancům zaplatit mzdu, náklady na ubytování, cesty a diety obvyklé v místě vyslání, nebudou schopny místním firmám konkurovat... Podle mého názoru je požadavek na „přinejmenším stejné“ pracovní podmínky neodůvodněný a ve svém důsledku poškozují volnou hospodářskou soutěž. Je přeci úplně absurdní, že pokud by tentýž kontrakt získala firma z chudšího regionu dané země, pak se na ní tato pravidla nevztahují. Pokud kontrakt získá firma z jiného členského státu, pak jim podléhá... Paradox?! Nikoli, pouze důsledné uplatňování jedné z mnoha evropských norem.

Antiliberalní výzvy

V úvodu zmíněné usnesení k této směrnici sice upozorňuje na obtíže v důsledku odlišných výkladů některých klíčových pojmů, jako např. pracovník či minimální mzda nebo na obtíže pracovníků a malých podniků při získávání informací. V jiných částech se ale objevují výzvy, které jsou pro liberálního politika neakceptovatelné. Zahraniční odbory by měly mít přímý přístup k informacím o vysílajících podnicích, aby je mohly kontrolovat! Kritizuje se zde Komise (samozřejmě skrytě, pod heslem ochrany pracovníků) za to, že usiluje o odstranění překážek, které vážně omezují vysílání pracovníků. Akceptuje se, ale to pouze formálně, fakt, že se směrnice nevztahuje na podnikající osoby. Zároveň však lze vidět evidentní snahu k rozšíření definice zaměstnance o některé podnikající osoby.

Protože zatím ani Evropský soudní dvůr nezastává názor, že směrnice o vysílání pracovníků je v rozporu se zásadou volného poskytování služeb, zřejmě nezbyvá nic jiného, než se pokoušet přesvědčit poslance, především ze starých členských zemí, že odstranění podobných bariér je pro budoucnost Evropy nezbytné, a že by tím její občané získali mnohem více.